

14 липня 2007 р. виповнилося 60 років від дня народження відомого літературного критика, вченого і громадського діяча **В'ячеслава Брюховецького**.

З іменем Брюховецького пов'язано багато знакових подій в сучасній історії України, серед яких особливе місце займає відродження Києво-Могилянської Академії, — сьогодні всесвітньо знаного Національного університету України.

Завдяки таланту, великому інтелекту та духовній силі В'ячеславу Брюховецькому разом із співдвижниками вдалося неймовірно — відновити славетні традиції колегіуму часів Петра Могили і поєднати їх зі стандартами освіти, що притаманні кращим університетам світу кінця ХХ ст.

Редколегія журналу “Світогляд” вітає професора, доктора філологічних наук В'ячеслава Брюховецького з ювілеєм і отриманням найвищої нагороди держави — звання Герой України — та зичить здоров'я і наснаги для подальшої плідної наукової, освітянської і громадської діяльності в ім'я України.

Інтерв'ю з В'ячеславом Брюховецьким напередодні ювілею та виборів нового президента НаУКМА вела *Ольга Мозкова*, співредактор журналу “*Vivat Academia!*”

З Ним Вас можна не знайомити!

Бо він — не просто обличчя Національного університету "Києво-Могилянська академія", він — людина, з легкої руки якої Академія відродилась, росла та ставала такою класною, рідною та духом багатою, якою є зараз!!!

В'ячеслав Степанович Брюховецький: відомий та таємничий, простий і непередбачуваний. Наш!!!

— *Питання найголовніше: хто буде Президентом НаУКМА?*

— Відповідь на нього вже дуже скоро дасть Академічна конференція, яка відбудеться 29 червня. Будуть вибори — цілком серйозні вибори. На сьогодні я вже можу говорити, що є дві кандидатури, які подали пакет необхідних документів. Це професори *Сергій Квіт* та *Володимир Моринець*.

(Президентом НаУКМА було обрано *Сергія Квіта* — **Ред.**)

— *Ким будете Ви?*

— У мене, насправді, величезний спектр діяльності. Я слюсар п'ятого розряду. Між іншим, знайти зараз хорошого слюсаря дуже не просто, Президента, повірте, легше. Якщо ж серйозно, то за законом, людина, що керувала два терміни, має право бути Почесним Президентом. Якщо майбутній Президент захоче, я готовий піти на цю посаду. Крім того, ще можу викладати і, якщо дадуть години в цьому університеті, буду із задоволенням це робити. Є вступні тести, якими я довго і серйозно займався. Звичайно, залишаю їх за собою. У мене відтепер буде більше часу. Я буду в Академії.

— *Чи готували Ви конкретну людину, яка зайняла б місце Президента?*

— По-перше, ця посада виборна за законом. По-друге, я ж не сказав, що не готував Моринця і Квіта. Я готував значно більше людей. Відвагу мали двоє. Не залишав одну конкретну людину, тому

що вважаю подібне недемократичним. Повинні бути вибори, щоб прийшов найкращий на сьогодні. Конкурс був відкритий. Міністерство освіти, що його проводить, подало оголошення про заміщення посади. Крім того ми додатково розмістили інформацію у виданні "Дзеркало тижня". Я б дуже хотів, щоб було багато кандидатів, не тільки з Академії. Думаю, просто люди трошки не вірять, що будуть справжні вибори. Там же не написано, що Брюховецький не буде подавати свою кандидатуру. І народ допускає, що це пустощі. Можливо, тому така невелика активність. А от коли побачать, що це чесно, що не під мене конкурс і що при живому Брюховецькому тут буде інший Президент, котрий нормально працюватиме в університеті, то вже на наступні вибори, ймовірно, піде більше претендентів. Тому що я вірю, в країні є розумні люди із цікавими ідеями.

— *Яка головна причина цих змін? Вам стало нецікаво, чи вважаєте, що потрібна нова людина, котра зробить кардинальні перетворення?*

— Кардинально не треба нічого міняти. Я не прихильник різких змін, вони нічого хорошого не дають, тільки руйнують. В Академії створена достатньо потужна база, роботи вистачить і без кардинальних перетворень.

Справа в тому, що "Києво-Могилянська академія" в мені 17 років. 11 вересня 1990 р. у 25-й аудиторії Бурси я вперше виголосив текст про необхідність відродити Академію. Хоча тоді ще не думав, що цим я і займатимусь, імпонувала сама ідея. 17 років — це багато. За цей час людина звикає. Наприклад, я був звик до тих дверей, що стояли раніше в кабінеті. Вони були ганебні. Хоча і дуже цікаві: залишились ще від адмірала. Там були прибиті дві металеві кришечки від пива. Виявляється, ніхто навіть не знає, що це таке.

Це кришечки, в які вкладали пластилін, і адмірал мотузочку заліплював та ставив свою

Із найбільшим доброчинником НаУКМА Омеляном Антоновичем на руїнах будинку майбутньої бібліотеки

печатку. Якщо б вночі в кабінет хтось зайшов, була б зірвана пломба, стало б помітно. І я якось звик. А потім думаю, стривай, прийде новий Президент і сидітиме за цими старими дверима? Тому сказав замінити їх, щоб здати нове красиве приміщення.

Але підштовхнуло мене інше. Раніше мій кабінет був у четвертому корпусі. Переїхав я туди 10 років тому. Зробив це спеціально, бо той квартал був геть зруйнований. І там, у дворі, дуже поганий асфальт. Я весь час, коли заходив, думав про те, де б дістати грошей, аби замінити покриття, розбити газони. І справа навіть не в самому асфальті, під ним лежать гнілі труби, які теж треба поміняти. Це мене пекло постійно. І от, роки три чи чотири тому, йдучи по двору, я вловив себе на тому, що вже не думаю про цей ганебний асфальт — звик. Тоді зрозумів, що треба йти, треба, бо має свердли́ти і боліти.

У спорті є дуже гарний вислів, який, на жаль, майже ніхто в житті не використовує. Він звучить так: **"Краще піти на один рік раніше, ніж на одну хвилину пізніше"**. Тобто для всього є свій час.

— *Будинок, що будується біля корпусів другого плацу, що це? Це могилянський, чи комерційний проект?*

— Безумовно, комерційний. В тому будинкудесь третина квартир буде могилянцям. Тим, хто

до нас звертався, ми робили досить істотні знижки. Крім того, передбачені приміщення безпосередньо для Академії, кілька службових квартир для тих, хто приїжджатиме до нас викладати на рік.

— *Що Ви думаєте про систему зовнішнього тестування? Як вона вплине на абітурієнта-2007?*

— Кардинально вступне випробовування цього року нічим не відрізнятиметься. Щодо зовнішнього тестування, ми розширили коло предметів, з яких розглядатимемо його результати. Система дуже проста: ми визнаємо результати зовнішнього тестування, якщо на вступному іспиті в Академію студент набрав не менше 50% рейтингових показників. Тоді, якщо він на зовнішньому тестуванні мав вищий результат, він вважатиметься дійсним, якщо нижчий — залишиться наш. Абітурієнт має можливість вдосконалити показники.

Що стосується самого зовнішнього тестування, я за нього. Це треба робити, лише не зовсім влаштовує, як це робиться зараз. Справа в тому, що концепція була закладена не зовсім правильно. Іспити замінювали тестами. А що кардинально змінилось? Ну що, завдання тестів неможливо дізнатись? Тут я один знаю вступний тест цього року, а коли тестування проводять сотні людей, є варіанти. Я вважаю, тестування має бути незалежним

**Відкриття відродженої Академії.
24 серпня 1992 року**

від Міністерства освіти. Коли працюватиме невелике коло людей, зв'язаних присягою чи кримінальною відповідальністю, навести лад буде легше. Все має бути серйозно. Таке можна зробити, хоч воно і вимагає неабияких витрат. Це технічний бік справи.

А є ще змістовий. Скласти тести — не проблема, питання полягає в їх комбінаториці. Те поєднання, що ми даємо вам, відповідає моделі бажаного нами студента, в політехнічному це буде не ефективно, там своя модель. Тому я вважаю, що так, це треба робити, але тільки якісно і в жодному разі не уніфікувати.

Вас не дивувало, чому гуманітарії складають математику, а економісти — історію чи літературу? По-перше всі гуманітарії в рівних умовах, бо ж усі складають. По-друге, коли ми спитали деканів факультетів, чи подобається їм рівень знань студентів, усі відповідали, що так. Це означає, що правильно відібрали? Ми шукали цю модель. Нас цікавить людина із широким світоглядом. Сама по собі математика не так важливо, мене цікавить, чи людина має механізм мислення. Так само і література... Все це продумано.

— *Відпрацювання або внесок у розбудову Академії? Звідки взялась ця ідея і навіщо?*

— Я завжди категорично проти слова "відпрацювання" — це стажування. Але слово вже прижилося, вважатимемо його сленгом. Ідея це моя.

По-перше, я хочу, щоб кожен студент знав, що нічого задарма не буває. І навіть, якщо освіту прийнято вважати безкоштовною, вона такою не є. Це з чіхось податків гроші йдуть на навчання.

Я є прихильником платної вищої освіти. Але тільки в тому випадку, якщо будуть соціальні гарантії з боку університету та держави для талановитої молоді. **Талановита дитина не повинна платити за навчання.** Більше того, вона повинна

мати порядну стипендію. Сьогодні в державі немає можливості забезпечити ці гарантії. Переважна більшість наших студентів навчається безкоштовно. Водночас я хочу, щоб кожен з них розумів, що за це треба чимось заплатити.

Хобі

Хутір, черепки та камінчики.

Я — людина міська і у певний момент свого життя відчув генетичну ностальгію за землею. Так збіглося, що цього ж року ми їздили на хутір "Надія" на Кіровоградщині, я побачив як там корифеї облаштували все в степу. І прочитав спогади *Лазаревського* "Київська старовина", де йшлося про те, як українська шляхта XIX сторіччя жили у своїх маєтках, один до одного в гості їздили. Я захотів свій хутір...

Я сатанію, коли приходжу до землі. Дуже люблю робити щось руками. Нещодавно купив собі воза. Розібрав його, потім зібрав... Запчастин штук десять залишилось, але нормальний такий віз вийшов. І тепер постелеш сіна, ляжеш при тому возі книжку читати...

Це ж таке величезне щастя — бачити, як рослина росте, пробивається, як вона бореться з бур'янами. А під землею щось робиться! Ми ходимо по ній і не знаємо, а там таке відбувається! В одному кубічному сантиметрі чорнозему два мільйони живих організмів, а ще черв'ячки, кроти різні — уявляєте, які там мікрокосми!

Земля несе колосальний знак тисячоліть. Мій хутір, насправді, історичний. Там повно черепків від усяких глечиків та горщиків. Я спочатку викидав, а потім запитав себе, чому їх так багато? Складається враження, ніби хтось стояв і бив навмисне. І я почав збирати. Вже кілька тисяч є. І все додається. Уявіть собі, яка цивілізація мала пройти тою землею, щоб стільки розбити. Бо це ж грошей коштувало, на ярмарок треба було їхати, шукати, вибирати — просто так не розбивали. І тепер я назбирав уже на ціле панно. Ще камінці колекціоную. Всі підписую. Їздити доводиться багато, от на згадку про ту чи іншу місцину і збираю.

Анекдот від В'ячеслава Степановича

В Москві живе простий робітник — українець Вася Сонях. Працює собі на заводі, мешкає в комунальній квартирі, їх там чотири родини, мама, теща, троє дітей. Тут приїздить до Радянського Союзу голова французької Компартії *Жорж Марше*. Його зустрічають, пригощають і питають, що б він хотів спершу побачити. Той каже: "Ну, перш за все я хочу зустріти Васю Соняха!" Незручно ж сказати, що не знають, що то за Вася. Кажуть: "Зараз, зараз, привеземо". Підняли всі служби, знайшли, що так, є такий робітник на якомусь заводі. Почали француза колами по Москві возити, У цей час Васю помили, в новий костюмчик одягли, в трикімнатну квартиру в центрі посадили. Заходить Жорж Марше, назустріч йому Вася, привіталися, обнялися, пішли говорити. За деякий час прилітає *Джиммі Картер*. Те саме: перш за все просить Васю побачити. Вже ж знають, де його шукати. Привезли в квартиру, організували зустріч. Все добре. Картер назад полетів, КДБ до Васі, питають, звідки він тих двох

знає. А Вася Сонях відповідає: "Та я всіх знаю. Навіть Папу Римського" — "Та вже й Папу! Не віримо. Поїхали перевіряти"! Посилають у Ватикан Васю з генералом КДБ. Ті приходять просити аудієнцію, секретарка відповідає, що це неможливо, у Папи все на рік вперед розписано. І тут двері відчиняються, висовує голову Папа й вигукує: "Ой, Васю! Йди сюди!". Вася пішов, а генерала не пускають. Секретарка бачить, що така ситуація, й каже: "Якщо хочете почути Папу, виходьте на майдан, він зараз перед народом виступатиме". Спустився генерал, стоїть чекає. За ним спостереження ведуть, камерою прихованою знімають. Біля генерала якийсь дідуган старенький — старенький, борода вже трясеться, сам на палицю спирається. Тут виходить Папа Римський. З ним і Вася Сонях. Говорить про щось, Васю обійнявши. Аж тут дідуган повертається до генерала і щось йому каже. Той падає і помирає. Дідугана під руки, на допит. "Що ти генералу КДБ сказав? Чому він помер?", той: "Та нічого не сказав, стояв він собі, потім упав та помер. Не знаю".